

Naglio Šulijos orų prognozių stilius

Irena SMETONIENĖ

Vilniaus universitetas

Lietuvių kalbos katedra

Universiteto g. 5, LT-01513 Vilnius

irena.smetoniene@vkk.lt

The Style of Naglis Šulija's Weather-Forecasts

Santrauka

Orų prognozes galima priskirti publicistiniam stiliui, nes būtent publicistikos tikslas yra pateikti faktus, įtikinti adresatą, atitinkamai jį nuteikti. Tačiau priskirti kuriam nors vienam postiliui arba konkrečiam žanrui (tarnybiniam informaciniam) būtų neįmanoma dėl turtingos kalbinės raiškos, autoriaus intencijų ir teksto komponavimo ypatybių. Žurnalistikos teoretikai nėra linkę griežtai apibrėžti žanrų ribų, sakoma, kad drauge su visuomene žanrai

atsiranda, kinta ir išnyksta, taigi yra dinamiški ir dėl to sunkiai sisteminami. Toks požiūris leidžia patiems kūrėjams rasti savo idealųjį adresatą, išsikelti tikslus ir pasirinkti stiliaus priemones, kuriomis tų tikslų bus siekiama. Be to, N. Šulija dar ir vykdo žurnalistikos misiją – prusinti skaitytojus, formuoti jų teigiamas vertybines nuostatas ir saugoti kultūrinį paveldą.

Esminiai žodžiai: stilius, žanras, orų prognozės, teksto kompozicija, metafora.

Summary

Weather-forecasts can be ascribed to the journalistic style because it is the aim of journalism to present facts, to persuade the addressee and to put him / her in a certain frame of mind. However it would be impossible, to ascribe weather forecast to one particular sub-style or a certain concrete genre (for example, the bureaucratic rhetoric) because of its rich language means of expression, authorial intention as well as the peculiarities of the composition of the text. Theorists of journalism are not inclined to strictly define the limits of the genres. The common belief is that

genres emerge, develop and disappear together with the society, thus they are dynamic and difficult to systematize. This kind of view gives creators of texts a free hand, allowing them to find their own ideal addressee, to put forward objectives and accordingly choose stylistic devices to implement those objectives. On top of this, Naglis Šulija educates readers, shapes their positive values and attitudes and helps protect the national cultural heritage.

Key words: style, genre, weather-forecasts, composition of the text, metaphor.

Ieškant informacijos apie dienos arba savaitės orus, tikimasi vienokios ar kitokios temperatūros, vėjo krypties, saulės ar lietaus. Prognozių pranešimus stilistai ir žurnalistikos teoretikai, mokantys studentus, kaip rašyti tokio pobūdžio pranešimus, neabejotinai priskirtų publicistiniam stiliui, o dar konkrečiau informaciniam postiliui, kurio svarbiausios ypatybės – tikslumas, logiškumas ir glaustumas. Spaudos žanrų gradacijoje teoretikai orų prognozes

priskiria tarnybiniam informaciniam žanrui: „Orų prognozėms būdingi stabilūs posakiai ir klišės, kurias radijo ir televizijos žiniose bandoma pagyvinti šnekamosios kalbos elementais, interviu ir animuotais žemėlapiais. Tačiau spauda šiuo atveju yra konservatyvi, orų prognozės – labai sustabarėjęs žanras“ (Marcinkevičienė, 2008, 171). Šiuos reikalavimus atitinkančią informaciją apie dienos orus galima rasti bet kuriame tinklalapyje, bet kuriame

laikraštyje, tačiau skaitytojas, atsivertęs paskutinį „Lietuvos ryto“ puslapį, skyrelyje, kuriame meteorologas Naglis Šulija pristato orus, dažniausiai mato visai kitokią tekstą: *Žvelgiant į būsimų orų žemėlapius kyla tikrai vienas klausimas – ar čia valstybė, ar pereinamas kiemas ciklonams? Mat tuoj atslinks net keli arba Padovanojusi puikius orus praėjusią savaitę ir suteikusi daug vilčių gamta paežerių trypti ir jose šiukšlinti neleis – atsiųs lietingus orus.* Tokios informacijos neįmanoma pavadinti sustabarėjusiomis klišėmis arba žinia, paįvairinta šnekamosios kalbos elementais. Jau pirmieji autoriaus sakiniai rodo jo intenciją ne vien informuoti. Aptarti šio autoriaus stilių, žanrą ir yra šio straipsnio tikslas.

Tyrimo **objektas** – 2008 metais dienraštyje „Lietuvos rytas“ spausdintos meteorologo N. Šulijos orų prognozės. Nagrinėti pasirinkta 90 tekstų.

Tyrimo **metodas** – aprašomasis analitinis.

Analizuojant surinktą medžiagą, pirmiausia tikslinga aptarti teksto formos elementus. Atkreiptinas dėmesys, kad kiekvienos dienos informacija yra iš esmės apie tą patį, bet turi vis kitą pavadinimą: „Mažas ciklonas gąsdins lietumi“, „Vilnių ir Kauną skandino liūtys“, „Debesų kelionė truks dvi dienas“, „Į Lietuvą sugrįš lietuviška vasara“ ir t. t. Skaitytojas orientuojamas į savotišką straipsnių ciklą apie tą patį objektą, tik kiekvieną kartą į pavadinimą iškeliant vis kitus aktualius dalykus. Jeigu tiriamųjų tekstų galimas žanras yra straipsniai, vadinasi, juose turėtų būti ne tik kitų postilių, bet ir kitų stilių ypatybių, nes publicistinis stilius užima tarpinę padėtį tarp mokslinio ir meninio, todėl tarsi sugeria šių dviejų stilių ypatybes. Tiriamojoje medžiagoje esama ryškių mokslinio stiliaus elementų (*aukštesnio slėgio sritis izoliuos pietinį cikloną; tokia atmosferos cirkuliacija vadinama meridianine*), tačiau daugiau pastebima mokslo populiarinamojo postilio ypatybių, kai mokslinius dalykus bandoma paaiškinti paprastai ir visiems suprantamai: *ta pilkuma – tai tas pats rūkas, tiksliai esantis ne ties žemės paviršiumi, o aukščiau; toks rūkas vadinamas radiaciniu – dėl to, kad žemės paviršius bei prie jo esantis oro sluoksnis naktį šilumą praranda, išspinduliuoja į erdvę.* Matyti, kad autorius tikrai išmano savo veiklos sritį ir nestokoja mokslinių žinių, be to, skaitytoją stengiasi ne tik informuoti, bet ir prusinti, paveikti adresato protą. Buitinio stiliaus elementai taip pat neišskirta iš konteksto, nes pasižymi ne prasčiokiškumu ar žargoniškumu, o labiau liaudišku vaizdingumu: *gyventojai kaleno dantimis; su gražiausiais rudens reiškinais bus baigta; nė su žiburiu nerasi.* Tiriamosiose orų prognozėse esama ir meninio stiliaus ypatybių, tačiau jos taip pat saikingos ir skiriasi

nuo tikrojo meninio stiliaus tekstų: *Vakar Lietuvą aptraukęs debesų šydas buvo skylėtas – tai šen, tai ten vis nušvisdavo saulės spindulys. Šiandien, priešingai, – viename didžiuliame pragiedrulyje plaukioja pavieniai debesys; Nespėjo išdilti prisiminimai apie praėjusią savaitę praūžusią audrą, kaip atsirado tikimybė išvysti naują.* Meninio postilio tekstus tyrusi A. Bitinienė (1997, 128) pastebi, kad juose „dera konkretus vaizdinis mąstymas su abstrakčiuoju, bet ne meninis pasaulio suvokimas“. N. Šulijos tekstuose būtinoji informacija apie orus apipinama meniniais intarpais, tačiau taip pat nesuteikia jai banalumo ar pritempto meniškumo.

Linkstant kiekvieną nagrinėjamą orų informaciją vertinti kaip straipsnį, pastebėtina, kad kiekvienas iš jų yra klasikinės kompozicijos: įžanga, dėstymas (pasakojimas) ir pabaiga. Ypač įdomios įžangos: *Ruduo – grybų metas. Tačiau ne kiekvienais metais – pasitaiko, kad jie dygsta labai gausiai, pasitaiko, kad jų beveik nėra. Daugiausia tai priklauso nuo orų; Naktimis valstybė skendi rūke. Kur tvyrojo praėjusią naktį, apžvelgiama tiksliai dabar, bet vakar buvo manoma, kad rūkas tvyros taip pat kaip ir naktį antradienį.* Sukaupia medžiaga rodo, kad autorius yra išbandęs įvairias įžangas¹ ir šitaip išvengęs ciklinių straipsnių monotoniškumo. Kartais straipsnis pradedamas įprastąja įžanga, kai skaitytojas jau pirmaisiais sakiniais įvedamas į temą, nesama jokios įtampos, emocijų ar paslėptos prasmės: *Vakar orai Lietuvoje nebuvo šilti – temperatūra dieną kilo iki 18–19, prie jūros – iki 16 laipsnių šilumos. Antradienį buvo dar vėsiau, be to, vėjuota. Didžioji dauguma įžangų yra patraukiančiosios. Vienose stengiamasi patraukti skaitytoją tinkamai parinkta liaudies išmintimi (*Sakoma – per Martyną bradas, per Kalėdas – ledas. Antradienį, per Šventąjį Martyną, brado Lietuvoje nė su žiburiu rasti nebūtų pavykę, o apie pelkes ir raistus šiuo atveju nekalbame; Šiai savaitei labai tiktų posakis „pusė lupta, pusė skusta“*), kitose juntamas šmaikštus autoriaus pamokymas, arba moralizavimas (*Padovanojusi puikius orus praėjusią savaitę ir suteikusi daug vilčių gamta paežerių trypti ir jose šiukšlinti neleis – atsiųs lietingus orus*), dar kitose skaitytojas neįkyriai skatinamas pasikartoti geografijos žinias (*Nėra aiškumo tik dėl vieno dalyko – kiek lietaus debesys pasislinks į Lietuvos padangę – ar kludys tiksliai Dieveniškųjų ragą, ar pasieks tie Elektrėnus*). Trečioji grupė kalbina raiška, originalumu, išpūdingumu priartėja prie iškilmingųjų įžangų (*Lietuva – rūke. Tai ne politinė ar ekonominė metafora, o meteorologinis faktas*). Iš*

¹ Straipsnyje remiamasi R. Koženiauskiene „Retorikoje“ pateikta įžangų klasifikacija (Koženiauskiene, 1999, 112–116).

pateiktų pavyzdžių matyti, kad visi trys įžangų tipai, meistriškai autoriaus parinkti konkrečiai situacijai, sukuria savitą psichologinę atmosferą ir įtinka skirtingai skaitytojų auditorijai.

Aptariamoji informacija apie orus įdomi ir dar dėl vieno žurnalistinio aspekto. Šiuo metu įprasta prieš analitinius straipsnius kitu šriftu išskelti pagrindinę straipsnio mintį, leidžiančią skaitytojui pasirinkti, ar verta skaityti straipsnį, ar ieškoti įdomesnės informacijos. N. Šulijos straipsniai taip pat turi tokią skiltį, kurią drįsčiau pavadinti reklamine anotacija. Ji pateikiama kitu, pastorintu šriftu, skaitytojo dėmesys dar papildomai traukiamas stilizuotomis vienos pusės kabutėmis. Ši anotacija anksčiau būdavo rengiama tokiu pačiu principu kaip ir analitiniais straipsniams, t. y. iškeliami pagrindinė straipsnio mintis arba kartojama tai, kas toliau pateikiama įžangoje, dabar ji kuriama atskirai kaip savotiškas straipsnio moto, kaip straipsnio reklama. Kaip ir įžangose, anotacijose sukuriami tam tikra psichologinė atmosfera, o tikslas – sudominti skaitytoją. Kad tai nėra tikra įžanga, rodo autoriaus polinkis į dar laisvesnę kalbinę raišką, didesnį meniškumą, daktiškumą ir ironiją. Kai kurios anotacijos primena trumpas esė, jos visiškai pagrįstai galėtų egzistuoti ir atskirai nuo viso straipsnio: *Kažkodėl ciklonai ar smarkūs lietūs, audros įprato lankytis savaitgaliais. Ir susitarti su jais tiesiog neįmanoma; Šią savaitę įvyko pirmasis ši rudenį bent kiek rimtesnis medžių lapų pakenkimas. Panašūs orai kartosis greitai; Optimistas džiaugiasi bobų vasara, nes ji yra. Pesimistas liūdi dėl to, kad ji trumpa. Dabar galima įvertinti, kiek kokių žmonių aplinkui yra). Ypač patrauklios yra moralizuojamosios anotacijos, kuriose justai ir paguoda dėl prasto oro, ir vieno ar kito meteorologinio reiškimo pateisinimas, ir lengva ironija: *Žmonėms šios vasaros vidurio orai gali ir nelabai patikti, tačiau gamta atsigauja – drėgmės pakanka, kaitros nėra, naktys irgi nevėsios; Mažai lietaus reiškia, kad kai kurių vietovių gyventojai gali skųstis dėl grybų stygiaus, bet džiaugtis, kad niekas netrypia miškų ir nedrasko samanų. Anotacijose sugebama neįkyriai priminti, ką reiškia viena ar kita data: *Savaitgalis – mirusiųjų atminimo metas. Šiomis dienomis yra buvę pačių įvairiausių orų. Šį kartą, atrodo, bus tikrai neblogi. Autorius atsiskleidžia ne tik kaip geras savo srities specialistas, bet ir kaip kalbos dalykų išmanytojas, puikiai mokantis žaisti skirtingomis žodžių formomis ir šitaip išgauti to paties reiškimo niuansus: *Kitą savaitę orai dažniausia bus ne tokie puikūs, kaip šios savaitės viduryje. Greičiau – ne blogi. Arba – neblogi, ne lygu, kaip vertinsi.****

Dėstomoji dalis (arba pasakojimas) taip pat sunkiai įtelpa į vieno stiliaus ar žanro (ypač tarnybinio informacinio) rėmus. Vienuose tekstuose esama istorinio pasakojimo (*Rodos, tai buvo trečias pagal šaltumą gruodis per 100 metų*), kituose kiek daugiau filosofinio pasakojimo elementų, kai samprotaujant stengiamasi adresatui išaiškinti sunkiai suprantamus terminus arba sąvokas (*Kada šaltis sukausto sausus dirvonus, būna plikšala – atseit, pliki dirvonai sušalo. Žodynuose dar galima rasti plikšalos sinonimą – grynšala. Kai palyja lietus, o po to atšąla, būna plikledis. O kai iš pradžių šąla, o ant šalto paviršiaus palyja ir vandens lašai sušąla, būna lijundra; Juk rūkas – tai labai maži vandens lašeliai*), dar kituose dominuoja informatyvus pasakojimas, kai pateikiama naujų žinių, iškeliami aktualių klausimų, kurie siejami su adresato tikslais ir jam iškilančiais neaiškumais. Visose dėstomosiose dalyse aiškiai juntama adresanto ir adresato ašis. Autorius stengiasi vienaip ar kitaip paveikti adresatą: įtikinti, papasakoti, pamokyti. Nuo dėstomosios dalies tipo priklauso ir autoriaus bendravimo su adresatu pobūdis: vienur justai formalus, kitur patiriamasis, draugiškas bendravimas.

Tiriamųjų tekstų pabaigos trumpos, dažniausiai tai išvadinis sakinytis, glaustai pakartojantis įžangos ir dėstomojo teksto mintį: *Kitaip tariant, bobų vasara šiais metais bus su pertrūkiais; Tikėtina, kad tokie orai išliks iki mėnesio vidurio, o gal ir dar ilgiau. Kartais tekstas baigiamas trumpu žvilgsniu į ateinančių dienų orus: *Šeštadienį ir sekmadienį vyraus nuosaikiai šilti, kartkartėmis su lietumis orai; Sekmadienį vėl lis labai nedaug.**

Taigi, teksto kompozicijos elementai rodo, kad tiriamosios orų prognozės artimiausios publicistiniam stiliui, nes būtent publicistikos tikslas – „ne tik faktus pateikti, bet ir įtikinti, atitinkamai nuteikti, todėl jai būdinga pranešimo ir poveikio funkcija, o šių dviejų funkcijų sąveika lemia stilistines ypatybes: vienur vyrauja dalykiškumas, logiškumas, tikslumas, aiškumas, glaustumas, kitur – ekspresyvumas“ (Župerka, 1997, 86–87). Tačiau priskirti kuriam nors vienam postiliui arba konkrečiam žanrui (tarnybiniam informaciniam) būtų neįmanoma ir dėl autoriaus intencijų, ir dėl teksto komponavimo ypatybių. Beje, žurnalistikos teoretikai nėra linkę griežtai apibrėžti žanrų ribų, sakoma, kad „drauge su visuomene žanrai atsiranda, kinta ir išnyksta, taigi yra dinamiški ir dėl to sunkiai sisteminami“ (Marcinkevičienė, 2008, 80). Šiuolaikiniai publicistikos žanrai pasižymi funkcijų įvairove. Be pagrindinių funkcijų (informuoti, komentuoti), jie atlieka daugybę šalutinių:

intriguoti, įtikinti, teikti estetinį pasigėrėjimą. Taip pat teigiama, kad publicistiniai tekstai paprastai būna mišrūs ir retai sutampa su teoriškai apibrėžtais idealiaisiais tipais, o spaudos tekstai apskritai yra savitas darinys. Toks požiūris leidžia patiems kūrėjams rasti savo idealųjį adresatą, išsikelti tikslus ir pasirinkti priemones, kuriomis tų tikslų bus siekiama.

N. Šulijos kalbinė raiška taip pat nėra tipiška orų prognozėms. Ji pasirenkama pagal autoriaus nusistatytus adresanto ir adresato socialinius vaidmenis. Ir pasirinktas vaidmuo, ir teksto pobūdis leidžia pasireikšti autoriaus subjektyvumui atrenkant ir derinant kalbinės raiškos niuansus, kurie atspindi jo požiūrį į aprašomuosius dalykus. Be orų prognozėms būdingos neutralios leksikos, vartojama daugybė įmantrybių, kurių kiekviena turi savo vietą, prasmę ir tikslą. Turbūt tikslinga pradėti nuo vaizdingiausių ir talpiausių teksto puošmenų – tropų.

Vienas iš pagrindinių tropų – metafora – leidžia autoriui ne tik papuošti tekstą, bet vaizdingai nusakyti gamtos reiškinių veiklą ir priartinti juos prie kasdienės žmonių veiklos: *pasiutpolkę šoka ir šoks daugybė nedidelių ciklonų; aukšto slėgio sritis išplėtė savo valdas; gamtovaizdis pilnas pavasario ženklų; bus galima įvertinti ir lietaus prikrėstas eibes; ciklonas jau bus atnešęs kiek šaltesnių dovanų; ši savaitė alsuos rudeniu, naktimis valstybė skendi rūke; aukšto slėgio sritis stoviniuoja; nustumia debesys; orus globoja centrinė ciklono dalis; ciklonas siunčia debesys, gąsdina; lietus keliauja; debesys dalina lietų; ciklonai vaikys vienas kitą; debesys sniegą pamažu barstys*. Ir gamtos reiškiniai, ir konkretūs objektai N. Šulijos tekstuose veikia kaip gyvos būtybės, todėl būtų tiksliau išvardintus posakius priskirti metaforos atmainai personifikacijai. Būtent personifikacijos teikia tekstams gyvybės ir ekspresijos, o kalbamuju atveju jos nepažįstamus ir dėl to baugius reiškinius sušvelnina, priartina prie mums įprastos gyvenimo aplinkos.

Alegoriniai posakiai padeda autoriui parodyti savo išprusimą ir perteikti liaudies sukaupus kalbos turtus: *Šiai savaitei labai tiktų posakis „pusė lupta, pusė skusta“; Sakoma, kad nėra prastų orų, o yra tik netinkami drabužiai. Atrodo, kad orai dabar patikrins jų kokybę*.

Labai vykusiai N. Šulija pasinaudoja parabolėmis, jos ypač dažnos anotacijose, kuriose stengiamasi pamokyti skaitytojus: *Daiktas, panašus į pistoletą, dar nebūtinai pistoletas. Saulėti ir malonūs orai rudenį – nebūtinai bobų vasara*.

Kartais autorius sugretina du, atrodo, nesuderinamus dalykus ir skaitytojams pateikia savotišką staigmeną: katachreze sukuria netikėtą situaciją ir priartėja prie kasdienės kalbos posakių: *Savaitės pabaiga gali būti lygiai tokia pat neteisinga; orai bus nuosaikūs; orai sklandžiai rudeneja; šalti saulės spinduliai*.

Paprastai autoriai, pamėgę katachrezes, ima kurti ir okazinius darinius. Neapsieinama be jų ir šiuose tekstuose: *savaitės pabaigoje orai bus lietingi, tiksliau reikėtų sakyti – kritulingi, nors tokio žodžio ir nėra*.

Dinamiškumu, gyvumu ir tikslumu metaforoms nenusileidžia autoriaus metoniminiai posakiai: *kai kur pabiro ledo kruopos; debesų grandinė; į šiaurės rytus rangosi debesų juosta*. Žinoma, galima diskutuoti, ar pateikti pavyzdžiai nėra jau aptartos metaforos, tačiau šiuo atveju autoriaus lyg ir norima akcentuoti išorinį reiškinių panašumą, o kadangi tarp metaforų ir metonimijų gana dažnai riba yra labai neryški, tiksliausia vartoti tarpinį terminą „metoniminis posakis“.

Nuo raiškos monotonijos N. Šulija gelbstisi perifrazėmis, mėgindamas aprašomus reiškinius ne tiesiai įvardyti, kokie jie bus baisūs, o perteikti eufemizuotai, kalbėdamas aplink. Štai vietoj galimos frazės „vėjas bus labai stiprus“, autorius rašo: *įvyks pirmasis kiek rimtesnis medžių lapų pakedenimas arba vėjas patikrina, kas yra supuvę ar negerai padėta*. Ir atvirkščiai – labai didelis vėjas aprašomas disfemizuotai ir hiperbolizuotai, kad skaitytojai atkreiptų dėmesį į orų kaitą: *netrukus prasidės obelų laužymo metas*.

Straipsniuose esama ir grynų hiperbolių, kai siekiama parodyti gamtos stichijų mastą: *Vilnių ir Kauną skandino liūty*.

Autoriaus vartojami sinonimai ne tik vaizdingi, bet ir labai taiklūs, perteikia aprašomo reiškinio smulkiausių niuansus: temperatūra *šokteli, smunka, banguoja*; ciklonai *slenka, juda, atsiduria, atkeliauja, stūkso, išplečia valdas*; lietus *barbena, purškia*; debesų *juosta rangosi, vyniojasi, tirpsta; saulė plieskia*.

Šiuos niuansus dar taikliau ir vaizdingiau perteikia sintaksinė figūra laipsniavimas: *debesys vakarop silps, tirps ir sklaidysis; ciklonai stumdydami, aktyvuodami, slopindami vienas kitą slenka į šiaurės vakarus; lis dažniau, tankiau, gausiau, naktimis – rečiau*.

Tokie pat tikslūs iki smulkmenų yra ir N. Šulijos epitetai: dangus gali būti *niūrus, švarus*; debesys *pripamę, pasišiaušę žaibais, skylėtu šydu, vandenį*; lietus *įkyrus, merkiantis, menkutis*.

Išvados

1. N. Šulijos orų prognozių tekstai priskirtini publicistam stiliui, nes:

a) jais siekiama informuoti, įtikinti, paveikti, pamokyti, intriguoti, teikti pasigėrėjimą;

b) juose esama visų funkcinių stilių (nuo meninio iki mokslinio) ypatybių, o kai kurios reklaminės anotacijos galėtų egzistuoti ir kaip visiškai atskiros esė;

c) visi jie yra klasikinės kompozicijos: įžanga, dėstymas ir pabaiga. Įžangų esama visų trijų rūšių: įprastųjų, patraukiančiųjų ir iškilmingųjų – tai leidžia autoriui išvengti monotoniškumo. Dėstomojoje dalyje vartojama istorinio, filosofinio ir informatyviojo pasakojimo elementų, autorius stengiasi vienaip ar kitaip paveikti adresatą. Pabaiga – dažniausiai išvadinis sakinyss, pakartojantis įžangos ir dėstomojo teksto mintį;

d) dažniausia stiliaus figūra yra metaforos atmaina personifikacija, pasitaiko katachrezių, parabolių,

perifrazių ir hiperbolių. Ypač išraiškingi yra autoriaus parenkami sinonimai.

2. Priskirti tiriamuosius tekstus vienam kuriam žanrui neįmanoma, galima teigti, kad jie yra arčiausiai analitinių žanrų straipsnių, bet tikrai peržengia įprastų tarnybinių informacinių žanrų ribas. Straipsniai pradedami reklamine anotacija, kuria sukurama tam tikra psichologinė atmosfera, siekiama sudominti skaitytoją.

Literatūra

Bitinienė A., 1997, *Funkciniai stiliai: sakinio ilgis ir struktūra*. Vilnius: Vilniaus pedagoginio universiteto leidykla.

Koženiauskienė R., 1999, *Retorika: iškalbos stilistika*. Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas.

Marcinkevičienė R., 2008, *Žanro ribos ir paribiai. Spaudos patirtys*. Vilnius: Versus aureus.

Župerka K., 1997, *Stilistika*. Šiauliai: Šiaulių universitetas.